Ч. 71 (11.039). Львів, четвер 31. березня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вилазки і вискоки.

Львів, 30. березня 1927.

З хвилею створення Українського Національно-Демократичного Обєднання розпочався процес консолідації українських національних сил. Поборюючи безчисленні перепони, великим накладом праці відновлено організацію по краю і пороблено перші кроки в напрямі позитивної розвязки складних питань національного життя.

Консолідаційний процес викликав реакцію всіх протиукраїнських сил. Всі польські партії і всі польські чинники без винятку звернулися проти консолідації українських сил, стараючись припинити її всякими можливими способами і засобами. Сконсолідований український національний табор представляє собою велику, просто неперехідну і непоборну перепону для польської політики. Бо коли тзв. клясові партії можна у догідній хвилі поборювати і навіть в створених умовинах ліквідувати під замітом більшовизму чи комунізму, то далеко важче під цей ліквідаційний стрихулець підтягнути національний табор, хоч — як знаємо — в рр. 1918—1923 польська дипльоматія і пропаґанда не погорджувала і цими „аргументами". Крім того тзв. клясові партії під оглядом культурним й економічним находяться *in statu nascendi*. А не будучи в спроможности створити своїх культурних й економічних організацій, вони кидаються на стан посідання національного табору. Та в тій безцеремонній боротьбі за опанування стану посідання національного табору, вони своїми „здобутками" віддають неоцінені прислуги нашому головному противникові. Очевидно, що коли їм тільки вдасться осягнути більші успіхи, їх завдання буде скінчене. Мурин, сповнивши свій вчинок, відійде, а разом з ним зникнуть і його надбання, видерті підступно і демагогічно з національного стану посідання.

Український національний табор находиться сьогодні в стадії окруження, здійснюваного всіми польськими партіями і їх хлібоїдськими експозитурами та партіями клясовими. Байдужно ставитися до цеї генеральної політики окруження булоб і легкодушно, і нерозумно. Однак ця політика окруження не булаб така страшна й у своїх наслідках шкідлива, колиб в національному таборі панувала єдність думки і діла. На жаль, останні часи позначилися такими вилазками і вискоками таки в національному таборі, що тут важко говорити про поглиблення єдности.

В першу чергу на бік клясового руїнництва перейшов орган „Рада" з епігонами орієнтаційного гіпнотизерства. Прибираючись в яскраві, крикливі пера якогось пошестного псевдонаціоналізму, ці епігони змінчивих орієнтацій завели факірський танець довкола якогось уявного ідола, якому на імя: с у в е р е н н а, н е з а л е ж н а радянська Україна. Суверенність і незалежність сучасної Рад. України, яка під політичним оглядом є — на жаль — тільки автономічною країною, стала у них під впливом — мабуть автосуґґестії — аксіомою, основним елементом їх найновішого світогляду. Без сумніву, що й автономія Рад. України, влаштована під фірмою ніби „самостійної державности" на зразок старої гетьманщини, є великим, епохальним здобутком в порівнанні з передвоєнним часом. Однак від цього першого ступня підготовки державної самостійности ще дуже далеко до суверенности Радянської України.

А однак найновіша орієнтація вчорашніх хронічних антантників, а однак те бездумне, верескливе тупцювання біля політичної, наскрізь схолястичної мрії кидає їх в обійми ворогів національної консолідації і пхає їм в руки ніж проти національного фронту.

Отаманщина під фірмою „безпартійности", себто безвідповідальности, почала в останньому часі все більше проявлятися в нашому житті, протиставлячись процесові консолідації національних сил. Між іншим проявом отаманщини є події в Бережанщині, розпряжність в Орґанізації українців м. Львова, легкодушні демонстраційні вискоки перед чехословацьким консулятом у Львові. Не піддаючись виборному проводові, нехтуючи принціпом національно-політичного авторітету, всякі менші й більші, молодші й старші діячі ведуть національну політику на власну руку, але без власної відповідальности.

Незвичайно симптоматичним для цього покрою політики є демонстраційні вилазки під чехословацьким консулятом. Наслідок їх уже наглядний: обурення чеської преси і радість польської. Львівське „Слово Польске", що в останніх часах залюбки проповідує „славянську політику" на зразок передвоєнного неославізму, аж підскакує з радости. Демонстраційні спроби перед чехословацьким консулятом — цеж вода на польський, а головно всепольський млин.

„Вчорашня (недільна) невдатна вулична демонстрація — пише в передовиці з 28. ц. м. „Слово Польске" — заслугує на увагу не лише, як вияв оживленої марками (*sic!*) і рублем (*sic!*) акції української партії. Є вона знаменна своїм вістрям, зверненим проти Чехословаччини і Румунії. Матеріяльні чинитьби Праги для партійної (*sic!*) української еміграції з Малопольщі (*sic!*) пішли в непамять. Коли Чехословаччина обмежила запомоги, виплачувані з гуманітарних і сентиментально політичних оглядів „українській еміграції", провідники української партії у нас спостерегли нагло „економічний і культурний гнет" українців на Підкарпатській Руси. Вчорашня демонстрація української партії проти Чехословаччини і Румунії вказує, що берлінський і московський уряд (?!) поширив свою диверзійну українську роботу з терену Польщі на румунський і чехословацький терен та що зі Львова наміряє на тих нових (?) просторах вести свою акцію. Українська робота Москви і Берліна проти Польщі, Румунії і Чехословаччини вимагає *порозуміння нашого уряду з Прагою і Букарештом з метою розпочати і консеквентно проводити спільну акцію, яка зліквідувала би на наших державних теренах* московську і берлінську *„українську роботу"*.

Чи в світлі цеї нікчемної енунціяції не виглядає, як колиб демонстраційні спроби перед чехословацьким консулятом (ніде інде, тільки якраз перед чехословацьким консулятом) були ділом продуманої провокації.

Гимн радости з приводу цих безвідповідальних демонстраційних спроб виспівує й пілсудчиківська преса, а „Дзєннік Львовскі", реферуючи нашу статтю „На манівцях", намагається ослабити її враження. Називає її „панічним заспокоюванням".

„Запізно спостережено, що в гру входить велика ставка. Пізно пригадали собі, що істнування українського університету і цілої низки українських інституцій в Чехах висить на волоску, що дальше видавання субвенцій і допомог усяким установам і особам стоїть під поважним знаком запиту. Під впливом тих рефлексій заряджено нагальний відворот і за ціну... вдержання далі тих користей „Діло" готове забути про „гнетених" братів з Підкарпаття, яких перед хвилею так гаряче боронило".

Чеська півофіційна преса не переймається так глибоко демонстраційними спробами, однак націоналістично- москвофільська (крамаржівська) вже бє у великий протиукраїнський дзвін.

Тріюмфуючі голоси польської преси є випливом патентованої вже нікчемности. Треба перейти крізь горнило крайної ґанґрени, щоби всі акти оцінювати під кутом марок і рублів (як це робить „Слово Польске") або лякатися зміни відношення чехів до українських культурних установ. За гуманне і культурне відношення чехословацької влади до української політичної еміграції ми їй дуже вдячні, однак це зовсім не заслонює нам погляду на дійсне положення наших закарпатських братів-автохтонів. Чеську політику на Закарпатській Україні, а вірніше кажучи: політику покидьків чеської бюрократії ми будемо й далі поборювати, стаючи в обороні наших братів. Коли ми виступаємо й осуджуємо демонстраційні спроби безвідповідальних елементів перед чехословацьким консулятом, то лише тому, що їм недостає міри в оцінці нашого положення в Польщі і Румунії з одного боку і Чехословаччини з другого, що вони не вміють розділювати світла і тіней.

Одночасно такі вилазки, вискоки і вибрики безвідповідальних елементів можуть привести до обєднання всіх наших ворогів проти нас по всепольській рецепті. І тому, не солідаризуючись з демонстраційними спробами перед чехословацьким консулятом, одночасно звертаємося до наших політичних чинників, щоби повели боротьбу з анархією і розстроєм, самочинними вилазками і вискоками, які можуть непомірно великі шкоди принести загально-українській справі.

Конституція (Основний закон)

Української Соціялістичної Радянської Республики.

(Продовження.)

Орґанізація радянської влади на місцях.

Орґанами радянської влади на місцях є: а) ради робітничих, селянських та червоноармійських депутатів; б) зїзди рад, районові й округові, та вибрані ними виконкоми (виконавчі комітети).

Зїзди рад.

У зїздах рад беруть участь представники всіх рад, що находяться на території даної адміністративної одиниці. Р а й о н о в і зїзди рад складаються з делеґатів вибраних сільськими, селищними і міськими радами, а також фабриками, заводами і військовими частинами. О к р у г о в і зїзди складаються з представників вибраних міськими і селищними радами, районовими зїздами рад, а також фабриками і заводами. Норми виборів до обох родів зїздів встановляє ВУЦВК і законом передбачений порядок виборів. Зїзди рад бувають чергові і надзвичайні. Чергові скликається один раз в рік, а порядок зїздів встановлює ВУЦВК. Зїзди рад вибирають свої виконавчі орґани, якими є виконавчі комітети з визначеним ВУЦВК-том числом членів. Виконкоми вибирають на один рік. Вони є в часі між зїздами рад одинокими орґанами радянської влади на даній території; відповідають за свою діяльність перед зїздами і підлягають їм та ВУЦВК-тові.

Для кермування всією адміністрацією на своїй території і для переводження в життя постанов та декретів центральної влади, вибирають виконкоми з поміж себе президії, відділи та інспектури окружних та відділи районових виконкомів. Відділи та інспектури є рівночасно також і місцевими орґанами народніх комісаріятів

Ради депутатів.

Ради депутатів діляться на: а) міські, у всіх окружних та інших містах; б) селищні, в селищах фабрично-заводських, залізничих та інших робітничих; в) сільські в селах. Поділ залюднених місць УСРР. на міста, селища(міського типу) та села, а також визначення мінімального числа населення для утворення всякого роду рад встановлює ВУЦВК. Всі ради вибираються на один рік. Члени рад позинні реґулярно здавати звіти з діяльности своїм виборцям. Їх можна кожночасно відкликати перед речинцем, за постановою більшости виборців.

До компетенції місцевих орґанів влади належить: культурне та господарське піднесення своєї території, складання та затверджування місцевих бюджетів, виконування постанов вищих орґанів влади, вирішування всіх справ льокального значіння, обєднування радянської діяльности, забезпечування революційної законности й охорона державного ладу та громадської безпеки, в межах даної території. Ініціятива в загально-державних справах.

Під знаком розкладу.

Збори Народньої Орґанізації українців м. Львова.

В неділю, 27. ц. м. відбулися річні збори Народньої Орґанізації українців м. Львова. Народня Орґанізація істнувала на основах орґанізаційного статуту Українського Національно-Демократичного Обєднання і була тим самим партійною. Згідно зі статутом висилала постійно своїх делеґатів на Народні Зїзди давніше трудової партії, а тепер УНДО. В останньому зїзді Націон. Обєднання теж брало участь 10 делеґатів тієї орґанізації. Та найшлися деякі політично невідповідальні одиниці, що далеко перед Народнім Зїздом УНДО вносили до народньої орґанізації елементи розкладу та анархії. Перш за все намагалися вони підкопувати на терені орґанізації авторітет партійного проводу. До того уживали низьких і негідних засобів. А щоби тим успішніше проводити руїнницьку роботу, намагалися ввести в ряди членів орґанізації здеклярованих інтернаціоналістів.

Не зважаючи на свою невідповідальну роботу, ті которійні руїнники національної єдности всеж таки добивалися прилюдно, навіть на сторінках преси (маємо на думці „Раду"), допущення їх до участи в Народньому Зїзді УНДО. Самозрозуміло, що бажали вони на зїзді внести між учасників такі самі елементи розєднування та розбивання одноцілого національного фронту, що їх внесли до Народньої Орґанізації. І коли в зїзді не взяли участи вони самі творці розєднання, то, всеж вислали на нього своїх заступників. Та наміченої цілі вони там не осягнули. Зїзд протиставився їхнім розкладовим і розєднуючим тенденціям дуже енергійно та однодушно.

Щойно по зїзді виявили усі політичні безвідповідальники всі свої руїнницькі таланти. Вони проявлялися докладно на сторінках органу „незалежної думки" „Рада", про що мали ми нагоду писати нераз і не два. Повторювати того не будемо. Зазначимо тільки, що всі „симпа-

гичні“ засоби боротьби з несимпатичним для „ідеольоґів“ з „Ради“ Українським Національно-Демократичним Обєднанням, були і є спрямовані *ad maiorem Poloniae gloriam.* А всіх їх вносили ті „ідеольоґи“ до Народньої Орґанізації та орґанізували при їх допомозі названі збори, виступаючи на них уже під новим плащиком безпартійности.

Випадково склалося перед 15-ти місяцями так, що до екзекутиви орґанізації ввійшло кількох людей, що гуртуються тепер біля „Ради“. В їх руках опинився і секретаріят. І ось вони робили підготовку до зборів, тобто переводили вибори делеґатів, на деяких дільницевих зборах членів орґанізації. Очевидно, що вибрали таких, які йшли їм на руку в руїнницькій роботі. Та всюди вибору своїх делеґатів вибрати їм не вдалося. В середмісті чомусь до вибору делеґатів взагалі не допустили і на загальні збори орґанізації післали самих себе.

На порядку нарад недільних зборів стояв тільки звіт з діяльности і вибір нової екзекутиви. Ніякого політичного реферату програма нарад не передбачувала. А всеж, не зважаючи на те, звітодавці підкреслювали у звітах, що відтепер народня орґанізація мусить стати позапартійною політичною установою. Автори і репрезентанти того куріозу, самі свідомі абсурдности твердження про можливість існування **політичної непартійної** установи, всеж таки доказували, що його треба провести в життя саме в народній орґанізації. Не давши ніякого політичного реферату, не узасаднивши нічим політичної програми орґанізації, звітодавці всеж таки вважали доцільним поставити три відірвані політичні резолюції: про безпартійність нар. орґаніз., про відношення до Польщі та про відношення до Радянської України.

З останньої резолюції вийшло, що їх автори під плащиком безпартійности хочуть всеж таки перепачкувати позбавлену всякої безпартійности наскрізь тенденційну політичну ідею. Для кожного читача стане воно ясним, коли зацитуємо дотичну запроектовану резолюцію.

„Загальні Збори Народньої Орґанізації — говориться в ній — признають існуючу українську державу УСРР здобутком визвольної боротьби українського народу і таким здійсненням його стремлінь, що є підставою для повного завершення начальної політичної мети цілого українського народу, що послідує через розбудову цеї держави та зєдинення з нею інших українських земель“.

Тепер не будемо аналізувати цеї резолюції, бо як її так і інших запропонованих політичних резолюцій збори не приняли. Над ними має бути окрема дискусія на спеціяльних зборах. Сталося це на зарядження президії всупереч намаганням авторів ухвалити резолюції. Зарядження президії послідувало наслідком сецесії делеґатів 5-ти передмість саме з причини впертого наміру політичних безвідповідальників переформсувати свої резолюції, користаючи з випадкової та штучно сформованої більшости. Там можна було подивляти нечувану демагоґію та спекуляцію панів з „Ради“ в усій їх наготі. Царював у ній п. Л. Петрушевич, який навіть впевняв усіх, що він і його товариші ніколи не орієнтувалися на антанту і до такої орієнтації нікого не закликали. По зголошенім уже сецесії вибрано головою орґанізації п. Березовського. Коли президія приступила до вибору членів екзекутиви, учасники, що зголосили сецесію, покинули салю. Таким чином бувші антантики, а нинішні „принціпіяльні безпартійники“ вже довели своєю роботою до розбиття Народньої Орґанізації покищо на два табори, що в результаті мусить її довести до цілковитої руїни. В свому біляксі мають нову додатню позицію, що буде промовляти за нагородженням їх що найменше орденами *„Polonia Restituta“*. Коли попрацюють ще трохи, то напевно їх дістануть. І не посміє ніхто сказати, що дістануть їх незаслужено,

---

Сонця дітям!

Як тільки перший весняний леґіт обвіє землю, як замерехтять над нею весняні проміння сонця, то всі діточі серця рвуться на волю, на простір, а школярі від найменших до найстарших починають рахувати дні, які ділять їх ще від кінця шкільного року. Вакації! — хто з нас не відчував і ще й досі не відчуває чару того коротенького слова! Вакації — це відпочинок по десятимісячній праці, це заміна душної шкільної кімнати просторим ясним світом, це перехід від сухої, догматичної книжки до живої книги природи, що до всіх промовляє безпосередньо, ясно та чаруючо.

Але вакації в повному того слова розумінні це не для всіх доступний люксус, а в першу чергу недоступний він для міської шкільної дітвори. Не кожний батько, не кожна мати можуть вислати свої діти на місяць-два десь на село, на свіжий воздух. А міська дитина засуджена цілий рік на пробування в тісних мурах, нераз у темних, вохких сутеринах, де в малій кімнатці живе переважно по кілька, а то й кільканацять осіб, дуже потребує скріплення сил на селі, на сонці, серед зелені широких просторів, під блакитним чистим небом. Тої розкоші, що є заразом природним ліком для орґанізму розвиваючоїся дитини, бідні родичі дати їй неспроможні. А таких бідних родичів у Львові сотні, а недокормлених, анемічних дітей в шкільному віці тисячі! Та діти ці належать не лише до своїх родичів — вони діти цілого українського громадянства і це мусить за них подбати, бож діти це наша будучність, це сучасний фундамент, на якому має завтра повстати новий храм кращого майбутнього. Зберегти наші діти, українські діти, сильними, здоровими, життєздатними і життєрадісними, це обовязок кожного громадянина.

Частинно завдання це взяло на себе Товариство Вакаційних Осель, що протягом літ висилає постійно гурток шкільної дітвори в часі шкільних ферій на село. В минулому році вислало 52 учениці на 5 тижнів до Милованя в Товмаччині. 52! — число дуже мале, коли взяти під увагу сотки тисячі потребуючої віддиху дітвори, але рівночасно і дуже велике, коли зміряти фонди товариства, якими воно розпоряджує. Весь дохід оселі складають членські вкладки (2 зол. річно!), кількаразові збірки по церквах, а іноді і представлення, хоч ті дають мінімальний дохід. А оселя вимагає значних вкладів, щоби через 5 тижнів дати півсотні дітей повне утримання та опіку. З 52 оселянок, висланих минулого року, тільки одна зложила повну оплату (50 зол.), 5 по пів платні; 34 заплатили тільки дорогу, а всі інші були на повнім удержанні товариства.

Цього року задумує товариство поширити свою діяльність в тім напрямі, що хоче вислати ще й хлопців на чотири тижні до Милованя. Вониж потребують відсвіження ті наші міські хлопята! Але, щоб цю думку зреалізувати, потребує оселя 5000 зол. Готівкою їх не має, мусить отже зібрати поміж нашим громадянством. В тій цїли влаштовує **від 3.—10. квітня тиждень оселі**, в якому всі наші українські школи повинні зарядити у себе збірку і закупити відзнаки, символ солідарности і спочування з акцією товариства, яке і дітворі дотичної школи може прийти з допомогою.

В неділю 5. **квітня** ц. р. відбудеться збірка в церквах, а 10. **квітня** за дозволом поліції вулична збірка біля церков і українських установ. Управа оселі звертається отсим до всіх товариств і комітетів з горячим проханням, щоби в тому часі здержалися від збірок на свої цілі і позволили нашому товариству, яке тільки раз в рік апелює до загальної жертвенности, придбати фондів на переведення в життя задуманого пляну.

Одночасно просимо всіх громадян, яким дороге здоровля української дитини, памятати на тиждень оселі і в тому часі своїми жертвами підтримати її змагання. Жертви просимо слати на адресу касієрки п. Иосифи Паньківської, вул. Чарнецького ч. 26. Хай дасть кожний, хочби й найменший даток, але хай дадуть всі старі і молоді, а бідна львівська дітвора буде мати і сонце і воздух і зелень і харч обильний, а зате привезе нам з вакацій повні, румяні личка, звінкий щебет і всі спомини тихого чистого села, які довго будуть гріти їх серденька у дні суворої понурої міської зими.

Управа Вакаційних Осель.

За океаном.

З діяльности Обєднання в лютім.

В місяці лютім мало Обєднання українських орґанізацій в Америці 3.461·93 долярів приходу. З того вислано на Рідну Школу 1.700 дол., на інвалідів 300 дол., на Т-во „Просвіта“ у Львові 200 дол., на політичних вязнів 200 дол., збірка для села Митинева 200 дол., на українську пресу (на яку, не сказано) 125 дол., на сироти 100 дол., на оборону чести українського народу (процес проти Шварцбарта) 100 дол., письменникам (на еміґрації) 50 дол., вдові по пок. Вітовскім 30 дол., виселенцям на Кубі 30 дол. Решта — дрібні видатки (кошти оплат і висилок, удержання канцелярії, подорожні кошти і т. п.). Разом було в лютім 3.219·25 дол. розходу, так, що з кінцем Обєднання лишилося на березень 242·68 дол. (Амер. „Свобода“).

Погруддя Івана Франка.

М. Вовк, ученик відомого українського різбаря Олександра Архипенка, виробив погруддя Івана Франка, що його закупив Січовий Базар у Ню-Йорку, та буде виробляти на його основі погруддя Франка для масового поширення. („Свобода“)

Мих. Рудницький.

З нових книжок.

І. Казки і провінціяльна повість.

Видавництво „Чайка“, що пустило в світ уже цілу низку гарних книжок у культурнім зверхнім вигляді, мало щасливу думку перевидавши Чубинського „Українські Народні Казки“ у 2-ох томах *). Вони попереджені обширною передмовою д-ра О. Грицая, який завдав собі чимало труду, щоби познайомити читача з головними теоріями повстання казок і її істориками. Ця передмова може заохотити неодного прочитати кілька казок після довгих літ, які ділять його від часу, коли вони були його першою лектурою, може першим зразком літератури і першим поглядом на світ.

У нас, крім дітей, ніхто не читає казок. І здається, що коли навіть треба купувати їх дітям, родичі радо полишають приємність лектури вчительці або няньці. Бо казка — перший рід людської літературної творчости, находить свою ціну щойно в дуже розвиненім культурнім середовищі. Її читають там, де читають чисту ліричну поезію. А що казка поза самою насолодою ширяти в світі необмеженої уяви, прокидає настирливу потребу продиратись крізь її символи, мов її герої продираються крізь перепони завороженого світа, вона спочиває у нас досі у томах чисто-етноґрафічного матеріялу. Чисто-етноґрафічна спонука перенесла таке богацтво казок з уст нашого народу в нашу літературу. Наші досить численні дослідники казок мали в першій мірі на увазі призбирати матеріял для знайомости побуту; порівнюючи основні риси із чужинними казками, вони мали на меті виказати більше їх оригінальність, як розглядати їх із становища літературної критики.

У цьому випадку з казками сталось у нас те, що й з іншими родами творчости; усе кінчилось на перевірці якихсь джерел, на накопиченні нового матеріялу. Історія розвитку казок нагадує сильно історію розвитку ріжних мов, щодо яких є досі дві головні теорії, одна каже, що всі вони мають одно спільне джерело, друга, що джерел є більше. Дослідник мови може зупинитись на ствердженні фактів, що ось-такі слова пішли з таких-то давніх, чужинних форм і оповісти по змозі історію їх переходу. Та наскільки цікавішою, більш творчою і далекосяжною є роля критика мови, який покористувавшись зібраним матеріялом, силкується дати відповіді на сумніви сучасної мови та її потреби, вказати шляхи її дальшого розвитку!

Наші народні казки можуть стати вже нині чимсь більшим як матеріялом для досліду побуту та їх джерел. Сучасна критика дійшла до пересвідчення, що на підставі форми майже неможливе відкрити добу, в якій повстала казка, а коли це й можливе, то ствердження її походження менше цікаве, як питання про її вплив на сучасність. Наші казки є криницею чистої народньої мови, часто прикладом мистецької простоти, інколи зразком небуденної уяви — елєменту, якого чи не найбільше бракує нашим письменникам у всіх родах літературної творчости.

Слідуючою книжкою, якій бажаємо присвятити увагу є повість А. Чайковського „Панич“ *). Вся історія, немовби ділове справоздання у громадянській справі.

Історія несимпатичного бідного попівського сина, який рішив зробити за всяку ціну своєрідно-галицьку карієру: стати старостою. Дуже дорогою ціною: ціною знехтування родини, національности, кохання та чести. Повість є незвичайно подрібним малюнком провінціяльного середовища, вчинків, намірів і думок „героя“, якому Бог дав на нещастя якийсь-там талант і бажання „стати паном“; вона моглаби називатись однаково добре „Хрунь“ або (якби ми мали на це якесь своє слово) ще краще: „гохштаплер“. Автор не йде дуже глибоко в аналізі психольоґії людини, яка зрештою не має в собі нічого цікавого, так само як уся ґалєрія тих типів, посеред яких „паничеві“ доводиться грузнути у щораз більшім моральнім багні або десь колись зустрітись із (трохи надто голосним) голосом совісти.

Типи, думки, вчинки, світогляд дієвих осіб є тут прості як основа повісти, її мета, стиль і мова. Повість має від першої сторінки до останньої патріотичну-виховну тенденцію і призначена для читачів, які розуміють те, що читають, щойно тоді, коли думки та герої відбиваються так виразно як чорний друк на білім папері. Епічна розтяжність, з якою автор передає життя та думки затурканих провінціялів, робить їм трохи за богато чести там, де навіть провінціял знає їх майже на память, згадавши якогонебудь із сірих, нудних, туполобих типів.

Щоби не було непорозуміння: критика не має права докоряти авторові, коли він характером свого твору з незвичайною ясністю обмежив, чи пак: поширив сферу своїх читачів, звертаючись до маси, яка потрібує лектури невибагливої та повчаючої як проповідь. Цим можна навіть пояснити собі досить невибагливу мову, яка не йде в парі із добрим стилем, а не втратила би нічого із своєї загальнодоступности, якби її виправити із дуже популярних у нас помилок. Чимала скількість друкарських помилок може ввести в клопіт неодного читача, який не звик їх легко відгадувати.

---

*) Павло Чубинський „Українські народні казки“. В редакції А. Крушельницького, з передмовою д-ра О. Грицая. Відень. В-во „Чайка“, ст. 170 і ст. 200.

*) Андрій Чайковський: „Панич“, ст. 259. Повість з галицького життя. Тернопіль. 1926 р. В-о „Поділля“.

Цікава школа.

„Український Хлібороб", що виходить у Бразилії, приносить цікаві відомости з одинокої в Бразилії українсько-бразилійської колегії, яку провадить проф. Карманський. Шкільний рік 1926 почала колегія з 15 учнями. З них до кінця року дійшов тільки один, — 13 виступили в протязі року, а одного виключено. Зате в протязі року прибуло до школи більше учнів, так, що з кінцем року було в ній 33 учнів, з яких до іспитів сідало 29. По національному походженню було в школі 22 учнів українського походження, 18 бразилійського, 3 сирійського, 2 німецького, 1 жидівського й 1 параґвайського. В колегії крім інших предметів учили мови: української, німецької, французької і португальської.

Т-во Прихильників Освіти.

Уконституування першого виділу.

Основане недавно „Товариство Прихильників Освіти" у Львові, що поставило собі за мету сконцентрувати в своїх руках всю допомогову акцію для українського студентства, уконституувалося на першім засіданні свого виділу, що відбулося дня 24. ц. м., так: през. Вол. Децикевич — голова, д-р Ів. Крипякевич і о. д-р Вас. Лаба — заступники голови, д-р Люб. Макарушка — касієр, студ. фільос. Ом. Дражньовський — секретар, студ. техн. Ів. Сенів — заст. секретаря. До виділу належать іще: проф. Іл. Свєнціцкий, п. Міл. Рудницька, інж. Мих. Курах, студ. прав Зен. Диденко, студ. медицини Матвій Потович — члени і д-р Ів. Німчук, д-р В. Гижа, п. Ір. Павликовська студ. мед. Богд. Мішкевич і ст. фільос. Богд. Кравців — заступники. Склад ревізійної комісії такий: дир. М. Гаврисевич, дир. Яр. Колцунюк, студ. фільос. Ос. Боднарович — члени і д-р М. Коновалець, п. Ів. Охримович і ст. пр. М. Драган — заступники. До мирового суду вибрані: інж. Я. Мудрак, д-р Е. Бурачинський, д-р М. Волошин, Е. Перфецький, студ. прав В. Францув і ст. пр. З. Книш.

На тому ж засіданні виділу намічено плян праці товариства на найближчу мету, зокрема ж рішено утворити чотири секції: адміністративну, фінансову, наукову й економічну, щоб таким чином повести якнайінтенсивніше роботу для добра надії українського народу—нашої студентської молоді. Бажаємо „Товариству Прихильників Освіти" якнайбільших успіхів у його тяжкій, але вдячній праці.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Стрийський процес.

Розправа проти 43 робітників.

Стрий, 29. березня 1927.

Нині переслухані свідки не зізнали нічого нового. Переслухано поліцая Совільського, якому нібито підчас демонстрації вирвано багнет і найдено його опісля в кишені одного з убитих. Св. Совільський зізнавав тепер про цей багнет інакше, як у слідстві, тому прийшло між ним і обороною до сцени. А саме свідок зізнав у слідстві, що багнет найшов у кишені Лопчинського, а на розправі, що у якогось Госька. Процес покінчиться в пятницю або суботу.

Біржа.

Гроші.

Американський долляр 8·93—8·93 і пів, канадійський доляр 8·88·50—8·89. Банк Польський платив за доляра у готівці 8·90, за Ню Иорк 8·91, англійський фунт 43·36, швайцарські франки 171·74, французькі франки 34·90, бельгійські франки 24·75, італійські лїри 40·85, голяндські ґульдени 357, чеські корони 26·45, шведські корони 238·50, данські корони 237·40, норвежські корони 232·10, австрійські шілінґи 125·58, німецькі марки 211·38, данціґські ґульдени 173. Урядовий курс одного ґраму золота 5·9484.

Збіже.

Пшениця двірська 53·00—54·00, пшениця селянська 49·50—50·50, жито гал. 39·00—37·50, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 32·50—33·50, ячмінь пастівний 30—31·00, овес 33·00—34·00, кукурудза румунська 26·00—27·00, бараболя пром. 8·25—9·75.

За доповнення конституції.

З нарад польських соймових партій.

Варшава, 29. березня 1927.

Нині відбулась у соймі неофіціяльна нарада польських соймових партій, заступлених у конституційній комісії. Пос. Чапінський (ППС) порушив справу, чи не слід би на найближчім засіданні сойму внести проекти конституційних законів, яких ще нема, як прим. закону про товариства, про пресу, про листову тайну, незайманість мешкань і т. д. Члени наради заявилися за цим проектом і розділили реферати. Пос. Чапінський має опрацювати закон про товариства. Реферат пресового закону приділено пос. Керніковi. Крім того признали конечним, щоби викінчено проект закону про суди присяжних (якого реферат віддано безпартійному пос. Смяровському) і щоби його після отворення сесії предложено комісії. Проекти мається опрацювати підчас ферій.

Опісля обговорювано справу виборчої ординації. Правиця і центр висунули передовсім справу зменшення скількости окраїнних мандатів. З причини ріжниці поглядів дальші наради відложено до пятниці. В пятницю пос. Попель має зясувати цілу справу.

Війна в Китаю.

Революція в Манджурії. — Бої в концесіях. — Пекін буде занятий на Великдень. — Концентрація американської фльоти. — Згинуло 38 американців.

Льондон, 29. березня 1927.

З Манджурії повідомляють, що там вибухла революція, зорганізована російськими і південно-китайськими комуністами. Марш. Чанґ-Тсо-Лін постановив кинути Пекін і вертати до Мукдену, щоби ратувати власне становище.

Льондон, 29. березня 1927.

„Уестминстер Гезет", повідомляє зі Шанґаю, що відділи кантонців вдерлися на територію японської і французької концесії і там допустилися насильств.

Наслідком бійки між гуртком моряків англійського воєнного корабля „Вудсток" і товпою китайців у Чанґ-Ша місцевий закордонний комісар зажадав, щоб англійські воєнні кораблі покинули пристань і щоби видано китайським властям моряків, які брали участь у бійці.

Рим, 29. березня 1927.

„Корріере делля Сера" повідомляє, що шеф штабу кантонської армії заповів похід на Пекін. Сподіється на Великдень заняти столицю Китаю. Дальше згаданий часопис пише, що кантонська армія в липні м. р. мала заледви 7 дивізій, тепер має їх 40. Про заключення компромісу з Чанґ-Тсо-Ліном нема мови.

Льондон, 29. березня 1927.

З Вашінґтону повідомляють, що адм. Уіліємс з хвилею загострення положення в Китаю зарядив у Шанґаю концентрацію усіх американських воєнних кораблів, без яких тепер можна обійтися на інших морях. — Стендерд Ойл Компанія одержала телеґраму від своєї філії в Китаю, що підчас острілювання горбка Сошені біля Нанкіну, де рятувалося богато англійських і американських горожан, було вбитих 30 американців, що живуть у Нанкіні і 8 моряків, висланих із відділів маринарки.

Нове загострення балканського конфлікту.

Ультімат Італії.

Білгород, 29. березня 1927.

Наспіли тут вісти, що італійський уряд, який ділає в тіснім порозумінні з Англією, зясував свої домагання і предложить їх Югославії. Є вони такі: повне *desinteressement* Югославії в усім, що торкається Альбанії і взаємин між Альбанією й Італією; негайне ратифікування скупштиною італійсько-югославянського договору, заключеного в Нетуно разом із деякими доповненнями в користь Італії; признання Югославією деяких митових полекш і пільг Мадярщині, щоби якнайскорше утворено в Реці вільну мадярську пристань.

Деякі часописи повідомляють, що устний ультімат у тім самім змислі зясував у Білгороді італійський посол Бодреро.

Проект замкнення еміґрації до Америки на 10 літ.

Вашінґтон, 29. березня 1927.

Член американського конгресу Джонстон, голова еміґраційної комісії, заявив, що на найближчій парляментарній сесії (в грудні ц. р.) виступить з проектом обмежити еміґрацію до Зединених Держав на дальших 50 проц. Тепер допускається річно всього 100.000 еміґрантів з цілого світу. Новий проект передбачує постепенну редукцію еміґрації, яка має бути розтягнена на 10 літ, по 10 проц. менше кожного року. Тільки для найближчої рідні передбачує Джонстон полекші і годиться видати членам найбл. рідні дозвіл на віїзд до Америки на протязі перших двох літ. При тій нагоді Джонстон остро заатакував еміґрантів. На його думку нові еміґранти є тільки розсадниками большовизму або націоналізму і причиняються до упадку моральности й американських ідеалів.

Новий пресовий закон.

Варшава, 29. березня 1927.

Проект нового пресового закону правнича рада розглянула оконечно і ще цього тижня передасть його назад президії Ради міністрів. Опісля предложиться проект самій Раді мін. Проект обіймає 100 уступів.

З пустого в порожнє...

Варшава, 29. березня 1927.

Дня 1. квітня збирається на нову сесію комісія знавців для справ національних меншостей. На цій сесії має бути між ін. поладнана справа членства в комісії ред. Голувка, що, як відомо, перейшов до урядової служби, ставши начальником східного виділу в мін-ві закордонних справ.

10,000.000 зол. на відбудову „кресів".

Варшава, 29. березня 1927.

Уряд признав кредитову поміч у висоті 10 міліонів золотих на акцію відбудови на „окраїнах". В чиїх кишенях потонуть ці суми?

ВІДГУКИ ДНЯ.

Весна.

Не знаємо ми, міщухи, пробудження весни. Серед сірого звалу камяниць, де тільки клаптик неба заглядає мов крізь вікно, переходить ота чудесна містерія — непомітно, або ледви замітно.

А як і кого повідомлять коти, що надходить весна, і він вибіжить у міський парк, то майже ніколи не побачить її приходу, бо... хтож іде в парк одинцем?! — А всякому відомо, що сівши в двійку на якійсь лавочці, не в голові тоді нікому краса холодної природи, хоч би якої гарної.

Бувають, правда, випадки, коли міщух звертає увагу на всілякі яруги, пні і галузи, але це рідко. Буває воно тоді, коли муж загляне (маючи добрі очі і зичливих інформаторів) сильветку своєї дружини з „тим лайдаком" і підлазить до них коротшою дорогою. При тій нагоді переконується, що прийшла вже весна, бо в парку грязка земля, розмокла кора і... рідна жінка.

Але, на загал беручи, міщухи не помічають уповні пробудження весни.

Помітить це тільки селюх, або той, хто приїде на село.

А вже ніде не видно і не чути так приходу весни, як у лісі.

Зайди до нього під вечір, коли по долинах колихається мряка, а вершки дерев ще всміхаються до сонця. Вечірний холод підноситься з землі і перебігає від корча до корча, зазираючи, чи ще дуже палає захід.

Якась дивна сила стрясає тоді лісом. Виходить із його нутра, велика і нестримна та кожною щілиною добувається на верх. В кожній деревині джерело, в кожній галузці пристрасний гін.

У лісі гам і шум як на відпусті: музика катеринок, гармоній і свистуників, помішана з гомоном співів і розмов.

З далеких сторін злетівся народ і ожвив мертвеччину відталого ліса.

Ось ремез сріблом видзвонює на вершку струнької смереки. Ось кіс затьохкав, наслідуючи соловія, що ще мовчить. Ось сороки деруться як похриплі перекупки. Ось волове очко дзенькає, стрибаючи весело по корчах. А ось і якийсь чорний хрущик піднявся попробувати сил і гудить як басова струна.

Гам і шум мов на відпусті...

На заході вже тільки місце майоріє, де сонце стояло, а в лісі ще не стихає.

Щойно як морозний сходовець крилом об ліс зачепить, а на небі моргнуть вечірні зорі, — щойно тоді змовкає птацтво!

Тільки ще бистролетна слуква протинає тишу гострим „пфіц-пфіц", або обізвуться перестрашені куропатви.

Вкінці й вони затихнуть, примостившись денебудь на сон, тільки сам ліс не стихає, не засипає ні на хвилю.

Шепочуть щось між собою дерева: розпитують, розказують. У кожнім реченні повторяється одно і те саме слово, ясне і радісне, як великодня пісня.

Весна! Весна!!...

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла" сконфісковано одно місце і ціле закінчення передової статті „Замотеличення". Це 28-ма чергова конфіската в цьому році.

— **Смерть під колесами трамваю.** Вчора на вул. Словацького хотів вискочити з трамваю сторож Ставропіґії Гр. Потурейко, одначе зашпотався на східцях, впав на ліхтарню, в яку вдарився з усієї сили головою, а потім іще об хідник. Стація ратункова забрала Потурейка, але він помер іще в дорозі наслідком закровавлення мозку.

— **Вшанування Бетовена.** На Бетовенівське свято у Відні приїхали представники ріжних держав. Від Бельґії мін. закордонних справ Вандервельде, від Німеччини мін. внутр. справ Кайдель і мін. фінансів Келер, від Франції мін. освіти Ерріо, від Англії проф. з Оксфорду Еллен, від Італії Пєтро Маскані і делеґати від цілого ряду менших держав. Симфонічним концертом, складеним з творів Бетовена, диріґували Вайнґартнер і Пабльо Казальс. Між виконавцями ріжних точок святочної програми находимо у віденській пресі також імя нашого земляка, віольончеліста В. Бережницького.

— **Проти жіночої моди.** Короткі сукні зробили собі нині чимало ворогів. Мужі, батьки, священики, а навіть лікарі, кожний із свого становища, доказує їх шкідливість. Та мабуть найбільший удар упаде на цю моду з боку фабрикантів матерій. Один з її наймогутніших представників, англієць Куртольд, представник фабричного тресту шовкової продукції, заявив на останній конференції, що наслідком жіночої моди доходи його фабрик упали на 25 проц. менше і зросло безробіття. Коли він зможе порозумітись із диктаторами сучасної моди — паризькими кравцями, життя коротких суконь буде коротке.

— **Послідовна культура.** На данськім острові Фюнен найшли підчас земельних робіт величезну підземельну могилу з камяної доби. Вчені ствердили на підставі найдених там предметів, що могила має яких 4.000 літ. Були там кістяки 30 осіб, а також зуби домашніх свиней, що дозволило вченим на висновок, що вже тисячі літ тому данці годували свиней.

— **Торговельний нарід.** В Англії більше людей має авто, ніж є таких, що в силі його утримати. Тому в останніх часах навіть богатші особи, щоб не позбуватись авта, винаймають його знайомим, фірмам або просто ведуть якесь „комунікаційне підприємство" при помочі свого шофера. Є такі, що возять інших на прохід за деякою винагородою, інші відвозять сусідні діти до школи і привозять їх до хати, а одна дама, що має власне авто, догадалась навіть возити на свіжий воздух — собак богатих панів, які не мають часу займатися своїми чотироногими приятелями.

— **Дивогляди.** У французькім купелевім місті Дакс лічиться неабиякий пацієнт на ревматизм: перегоновий кінь, обезпечений на міліон фр., що приготовляється до змагань в Остенді та Мілано. Він бере щодня купіль у намулі як інші гості. — Ботанічне товариство в Льондоні вислало одного свого вченого до центральної Африки на чолі експедиції, щоби просідив „дерево смерти", яке випускає із себе рідину, що в силі кількома краплями вбити найбільшого слона. Людина, що стоїть біля цього дерева пів години, вмирає. До цього часу ніодин європеєць не описав цього дерева.

— **Сучасні рекорди.** Цієї весни вибудують у Шікаго найбільший готель у світі, що перевищить великанську ню-йорську „Пенсильванію". „Готель Стефенс" стоятиме над озером Мічіген і буде мати 3000 кімнат. — Один американський нафтовий концерн призначив гроші на зорудування панцирного танка, який важитиме 12.500 тон і дасть себе кермувати одною особою. У середині не треба буде спеціяльного машиніста ні електромонтера —

В англійськім містечку Біггін Гіл один жовнір робив пробу на великім летунськім майдані з нововинайденим парасолепадом. Він вискочив з ним із літака на висоті 5000 м. Парасоля не відчинилась і сміливець розбився на хамуз.

— **Світова всячина.** Міжнародній комітет воздушної плавби рішив, що літаки, які мають місце щонайменше на 6 осіб, повинні мати радіотелеграфічні апарати. — Берлін думає за прикладом Льондону нададнати телефонічний контакт з Ню-Йорком. — Одна париська організація почала видавати один загальний журнал для слїпих і другий специяльний журнал для них „Радіо". — В Парижі помер цими днями визначний фізик Даніель Бертельо, член Академії медицини, нащадок славного фізика, хеміка та діяча Марселєна Бертельо.

— **Заява.** В звязку з тим, що наш пок. Батько написав дві книжочки про цісаря Франца Иосифа (Вид. „Просвіта" 1888 і Вид. „УПТ," 1908), просили ми проф. Василя Білецького (Рада ч. 22 з 17. III. ц. р.), щоби прилюдно пояснив свій вислів (Рада ч. 20 з 10. ц. р.), які то „Наші запроданці вчили нас — старших і молодших — величати „найяснішого пана". Тому, що проф. В. Білецький досі не мав цивільної відваги подати до прилюдного відомя імен цих „запроданців", заявляємо, що своїм, негідним чесної людини постулованням проф. В. Білецький сам себе осудив, а тим самим дав доказ, що він не в силі нанести образи памяти нашого пок. Батька. — У Львові, 28. III. 1927. — *Д-р Богдан Барвінський*, інж. *Роман Барвінський*, дир. *Василь Барвінський*, д-р *Олександер Барвінський*.

— **Подяка.** Цим складаємо сердечну подяку всім громадським і науковим організаціям та поодиноким особам, що відгукнулися на звістку про смерть нашого чоловіка і батька, проф. Володимира Коваля, та взяли участь в похороні його тлінних останків. — Дружина та син. — Прага, 27. III. 1927.

— **„Свобода"** ч. 14 містить: Сойм розїхався. — Самоуправна рада.— Фізичне виховання. — Політичне віче у Львові. — Збори Народньої Організації м. Львова.— Відгук хлібоїдщини. — Під румунським чоботом.—Наслідки сельробської агітації. — На західних окраїнах.— Стережімся перед провокацією !— Що буде дальше ?—Сельробська калабаня.— На правильний шлях. — Кацапські чиряки кидаються на тіло українського народа. – Білорусини.— Організаційний рух. — Що чувати у світі. — Під один дах. — З кооперативної організації. — Новинки. — Душпастир чи вовк у парохії ? — В справі виїзду робітників до Франції. — Провідник хлібоїдів і ошуканець. — Дописи з краю. — Нові книжки й видання. — Смішне.

Всесвітна війна і її трабанти голод і пошестні недуги збирали своє криваве, гірке жниво, зокрема між нашим духовенством. Досить сказати, що в двох роках 1918 і 1919 померло в одній львівській епархії 67 священиків. А кілько осталося вдів, а кілько сиріт ?! Гірка їх доля ! — Будуймо для них хату і шлім свої лепти до Львова: вул. Домініканська 11.

Дописи.

Козова. (*Аматорська вистава*). Дня 27. лютого ц. р. відіграно в Козовій заходом місцевих аматорів театральну виставу на 4-дії Черкасенка „Казка старого млина". Штука ця випала на загал зовсім добре, коли возьметься під увагу тутешні сили, що зуміли в короткому часі опанувати ролі такої трудної штуки. Вистава ця залишила миле враження в усіх присутніх, які дали найкращий доказ свойого вдоволення гучними оплесками. На цьому місці належиться щира подяка п. Евстахієві Басові, який немало вложив труду і праці як режісер, не зважаючи на всякі перепони зі сторони деяких місцевих одиниць.

Г. Т.

Теребовельщина. (*В альбом кур. Рімерові*). Наше село Ласківці належить до найбільших сіл Теребовельщини, бо має коло 4000 душ населення. З того коло 150 душ латинників, які ніколи по польськи не говорять, бо й не вміють говорити і не признають себе поляками. Лише яких 15 душ з панського двора правдиві поляки, крім того є коло 150 жидів. Село мало від давен-давна за Австрії чотироклясову школу з українською викладовою мовою. З приходом Польщі Шкільна Повітова Рада оснувала польську школу-експонівку на перекір цілій громаді, хоч батьки латинники не хотіли відділюватись від матірньої школи. Кілько то було ізза цього плачу, нарікань і протестів, — та нічого не помогло. Приїхав інспектор Турський з Теребовлі, дав приказ примусово виділити дітей латинського обряду, хоч діти плакали, а родичі їх ходили з просьбою до старенького управителя школи п. Андрія Пасіки, щоб дітей лишити в матірній школі. Так повстала у нас в Ласківцях нова польська „шкулка".

В 1924 році був шкільний плебісцит. 183 українських деклярацій на 260 дітей, а 14 польських, за які ніхто й до цього часу не знає, від кого вони походять, бо майже всі родичі-латинники, котрі примусово посилали своїх дітей до польської школи, підписували деклярації за українською школою. Кінець-кінців признала нам куративія письмом з 10/X. 1924 школу з викладовою українською мовою і прислала три документи: один до громадянина Івана Петрика (до родичів-деклярантів українців), один на адресу Степана Гоца від поляків і жидів, а один до громади. Наша сторона взяла верх, бо була абсолютна більшість і школа осталась з українською викладовою мовою. Та цього року по двох роках плебісциту приходить новий „окульнік" від п. інспектора з Теребовлі, котрим він перемінює нашу школу з українською викладовою мовою на утраквістичну (значить: в теперішнім польськім терміні—на польську) нібито на підставі доповнення по двох роках польських деклярацій до числа 20, про які ніхто не знає, чи вони дійсно були внесені. І так для прикладу латинник Миколя Садляк, що тепер на його адресу прислали той новий „окульнік", підписав рекурс разом з громадянами до міністерства освіти проти такого розпорядку, мотивуючи, що нічого про те не знає. Українське громадянство села Ласковець зробило рекурс через інспекторат до міністерства освіти, підписаний більше як 200 родичами й опікунами українських дітей, і не знаємо, чи нам то що поможе, бо наш нарід уже перестав вірити в якунебудь справедливість, бачучи всюди крутарство і нещирість.

Громадяни Ласковець.

З львівської опери.

Виступ М. Голинського в опері „Кармен".

В минулому тижні виступив у львівській міській опері наш співак в популярній опері „Кармен", виконуючи партію Дон Хозе. Слід і тим разом зазначити, що інші головні ролі — оскільки візьмемо під увагу голосові вимоги — були доволі слабо заступлені за вимком одної п. Якубовської, яка виконала партію Мікаелі під кожним оглядом культурно. Е. Плонський в ролі тореадора Ескаміля робив теж доволі добре враження, та все таки як риваль Дон Хозе, в тім випадку Голинського, надто ярко відбивав невидатністю голосу. П. Корнякова в головній ролі Кармени, в якій виступала і в мин. році разом з нашим співаком, не виявила, за вимком кількох нижчих тонів, відповідного голосового матеріялу. Ті недостачі намагалася винагородити грою і темпераментом, одначе й тут, не маючи вроджених до того даних, односторонньо переяскравлювала в засобах і замість сотворити тип змислово-демонічної Кармени — дала радше образ пересічної вульгарної дівчини з вулиці. Тимто наш співак був тим разом по правді одинокою справді видатною появою. Очевидно — уважаю зайвим повторяти про голосові вальори нашого співака все те, що нам усім добре відоме. Загально беручи — роля Дон Хозе підходить йому з акторського боку далеко краще, як інші. Можу тільки підтвердити моє попереднє спостереження, а саме, що п. Голинському є такий далекий і чужий рафінований спосіб гри, що тільки там, де текст чи зміст ролі зможуть його справді захопити та змусити до переживання своєї ролі — там і гра його набирає відповідного кольориту. Наш співак, ще в першім акті почував себе як актор дещо несміло, вже в другім акті, у відомій арії, відспіваний прекрасно, виявив значну внутрішню виразистість. Та справжньою несподіванкою для всіх тих, які критично ставляться до гри як такої нашого співака, був саме останній акт опери. М. Голинський інтенсивно вжився в суть своєї ролі, що як актор станув тут справді на висоті співака. З цього може витягнути консеквенції і сам наш артист, який, складаючи такий недвозначний доказ, що вміє і грати, коли перейметься змістом ролі — повинен і в партіях менше інтенсивної виразистости більше вживатися і в детайлічні моменти гри. Тим зможе дати ідеальний образ не тільки уривків чи навіть поодиноких актів, а цілости оперової ролі як такої. Театр був переповнений в переважаючій части українською публикою.

В. Барвінський.

‡ Посмертні згадки.

Сузанна з Шухевичів Кисіловська, жена бувшого управителя нар. школи в Жабю, упокоїлася дня 25. березня 1927 р. в 72 році життя. Похорон відбувся дня 28. III. ц. р. в Жабю.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру:

Томашів Любельський:

Середа 30. III. — Ой не ходи Грицю.
Четвер 31. III. — Вій.

Переорганізований на правдивих кооперативних основах Новий Український Театр вже від місяця дає вистави по всіх більших містах і тішиться великим успіхом. Репертуар Театру побільшено о кілька нових штук. Особливу увагу звернув Театр на сторону декораційну і гардеробу. Вже закінчені арт. художником п. Боровиком нові декорації на „Ревність", „Базар" і „Сім повішених". Зроблені заходи, щодо сформування орхестри. Є вже заангажованих 6 осіб. Режісерію проводить відомий артист п. М. Бенцаль. Адміністративною ділянкою керує адміністратор П. Карабіневич. 1818 2—8

Дня 9. квітня 1927, себто в суботу, в год. 6. вечером відбудуться в Станиславові в салі катедральної церкви Надзвичайні Загальні Збори Т-ва „Руська Захоронка", про що Впов. Членів на основі § 12 статуту повідомляється. — Станиславів, 26. III. 1927. — о. Дмитро Стек, голова, Володимир Зенюк, секр.

Звичайні Загальні Збори Львівського Клюбу Ситківкарів відбудуться в середу 6-го квітня в 6. год. вечером в Пластовій домівці, Бляхарська 11/I. — Виділ.

Виказ IV. **На будову памятника Ів. Франка** зложили Вп. П.: Гелеціньский Бронислав Лежайськ 10, гром. Залуче 15·55, філія „Просвіти" в Тернополі 238·70, учениці 7-кл. школи ім. Шевченка Львів 15·50, Філія Рава Руська 225·45, Кошіль учитель *Detroit* 10 долярів, Співацьке Т-во „Бандурист" 50 долярів, Гром. Садки 20·50, Філія „Просвіти" Радехів 14·80, чит. Городок 10, чит. Сороцко 12·50, чит. Рудодуби 12, чит. Білобережниця 19, чит. Терпилівці 35, Філія Болехів 67·70, громада Мислів 11, гр. Верхна 5, гр. Підгірки 2·70, гр. Надобна 5, чит. Устечко 16·45, чит. Лагодів 5, Філія „Просвіти" Тисьмениця 16·30, Філія „Просвіти" Борщів 35, І. Щепанський Броди 3·50, „Рідна Хата" Холм 3·20, М. Косаревський Варшава 13, Д. Жук Майдан 1, гром. Заріче 20·20, Філія УПТ. Белз 31·05, Е. Кадайська Станиславів 20, Філія Тисьмениця 14·20, гром. Воля велика 11·20, чит. Косів 62, о. Дерлиця Тростянець 5, Філія „Просвіти" Заболотів 91·24, Стажинська Марія Заліщики 20, Волянська Володимира Перемишль 20, Філія „Просвіти" Богородчани 45, о. Гординський Глубоке 9, Народний Дім в Торонто 10 дол., Народний Дім Віннінег 50 дол., Обєднання Філядельфія 50 дол., Т-во „Просвіта" *Fort William* 15 дол., Гром. Васильківці 11·27, о. С. Матковський Босири 6, гром. Синевідсько вижне 62, Обєднання Америки 50 дол., Базар Жовква 20, В. Школьницька Павлова 1, Обєднання Філядельфія 150 дол., чит. Теребовля 29, Кооп. в Станковій 30, С. Чепелівський Мединичі 1, Школа народня Серики середні 7, чит. Кривенько 10, Г. Жук Сянік 9·50, чит. Теребовля 25, гром. Підмихайловичі 9·32, Василенький Ів. Дрогобич 10, Учителі гімн. УПТ. Чортків 15·60, Українська Студ. Громада Варшава 22, Комітет І. Франка *Fall River* (Петро Щурко) 20 дол., Адам Касанчук *Francona* 3 дол., чит. Ліско 3, о. М. Залітач Скрентон Па 30 дол., Українські Студ. в Берні 39, Амат. Гурток Заліщики 10, Філія „Просвіти" Перемишль 40, Філія „Просвіти" Коломия 109·79, Філія „Просвіти" Надвірна 8·75, Філія „Просвіти" Сокаль 307, Філія „Просвіти" Станиславів 28·75, Філія „Просвіти" Перемишль 15·20, Філія „Просвіти" Яворів 59·88, Філія „Просвіти" Товмач 70, Філія „Просвіти" Судова Вишня 26·25, Філія „Просвіти" Бережани 44·17, Філія „Просвіти" Снятин 163·84.

На „Рідну Школу" зложили Вп. О. М. і С. Савицькі з Перемишля 30 зол. замісць вінця на домовину бл. п. Пилипа Бекесевича, Лев Войчак Львів 27 зол. як збірку на вінчанню брата Володимира з Уляною Менцінською.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.